

Háborús téli éjszaka

Különös éjszaka ez, be különösen
fénylik - ahogy rásüt a gyertya lángja -
poharamban a vörösbor: összecsavart színházi függöny, -
milyen színjáték kezdetére várva?

Különös éjszaka ez, kísértetesen
ragyog föl hirtelen az ablak jégvirága,
akárha áttetsző tenyér - nem látszik, csak a ránca;
tenyerét az üvegnek
ki feszíti? ki készül
betörni hozzá? ki által leszek
lesújtva vagy megáldva?

Különös éjszaka ez, didergek a holdnak minden átható röntgenfényében állva, áttetszik benne húsom, csontjaimnak se látszik, csak az árnya, de véremen megtörök, nem hatolhat ereim pirosába, állok eleven vérfaként, pirosló ágaimat kitárva, kapaszkodom piros gyökereimmel a téli éjszakába, állok meggyörnyedvén az éjnek fekete szelében - tündérfa, Isten-átka,

törzsemen már a kidöntetés jelével – milyen szekerce sújtására várva?

Ver még a szívem,
patkók csattognak bennem, hóviharral
küszködik egy lovas.

Hová fut?

Milyen üzenet bízatott reá?

Befútta az utat a hó, két oldalán
a fákon varjak – csontvázakra aggatott kitüntetések.

Hová futhatnék? Ez a föld
fáiban is hősi halált halt, csak a csillagok
pislákcolnak: felhők sírdombjain a gyertyák.

Didergek a mennyország
- közönyös hangyaboly - küszöbén, tücsök a meséből.

Kinek kell már az énekem?

Alszik a hangya-Isten.

Befútta az utat a hó.

is kiköpte.

„Testvér, mi var voltunk e föld

Különös éjszaka ez: fény lobbant a mennyben.

s futott le pörögve, - talán
a csillag, mely nevezteték Ürömnek,
az hullott közibénk,
mert a vizek megkeseredtek,
és szívemet, mint vörös bársonyt a cigarettaparázs,
átégette - íme, keresztfülű rajtam a szél;
állok, mint céllövöldében az átlőtt papírfigura,
hallgatok ringlispilzenét, előttem sörhab a
hóbuckás téli táj, álmodozom papírrózsák között,
míg serényen töltenek, céloznak rám a legények.

A csillag, mely nevezteték Ürömnek,
hullott a vizeinkbe,
és váltak forrásaink keserűvé; mint lúgot ivott
cselédlány, vonaglik e meggyalázott ország;
katonavonatok rágják le falvait: hernyók a faleveleket.
Asztalomon a bor a gyertya különös
fényében, mint vért buzgó seb, remeg;
s forró lámpa a hold: a holtak lelke lepkeként
forog körötte, és megperzselődve a
földre visszapereg.

Különös éjszaka ez: ím, a lassan forduló földön, mint katonaindulót harsogó gramofonlemezen a tü, sistereg az a csillag, mely Ürömnek neveztetett.

 szomjan
forradalomra, borra,

&spittunk, amíg
tábornoki

&pvállrojtokat
termett a bodza.

&És réteket
fércelt a zápor, -

&pkilátta, míg
tartott az ünnep:

&szapora tűk
varrják az ország

&testére a
katonainget.

&S nőttek a
kukoricacsőre

&vicsorgó, sárga
fogsorok,

&duzzadt a
burgonya - a föld

&phúsában
rákdaganatok.

&Virágzó fák -
egyenkokárdás

&besúgók - álltak
sorfalat,

&várták már
Betlehem jámbor

&barmait a
vágóhidak.

&A világ
besoroztatott, -

&paz erdők napszítt
zubbonyán

      Különös éjszaka ez; szemközt a dombon,   mint galléron piszokcsík, ösvény feketéllik,   splétek ing a táj - kifosztott   katonahulla az ország.

     Most látlak igazán, Uram!
     Ereid lövészárkok,
      piszkosan hömpölyög bennük a vér,
      két szemed két puskacsőtorkolat,
      fogaid sírkövek, felpuffadt nyelved,
      mint dögön hízott eb, kushad közöttük.

     Most látlak igazán, Uram!
     Katonád voltam, kiállok a sorból,
      spletépem vállrózsáimat,
      spletépem vállaimról a Napot, a Holdat;
      ország, sorakozzék fel a kivégzőosztag,
      szememen fehér kendő: behavazott ország,
      holtomban is letéphetetlen.

     Ki szabadít meg engem?
      Ágak csapódnak ablakomba, mintha
      ketrecem rácsai.

     Különös éjszaka ez, be különösen
      pislákol asztalon a gyertya;
      átsüt a gyertyalángon
      a börtönőr szeme:
      Istené. Égek benne,
      égnek könyvlapok, lobognak
      bibliám lapjai,
      plángolnak angyalszárnyak, égnek a sorok, mint
      máglyán a holtak - égett toll szagát,
      égő zsír bűzét érzem én,
      érzem már holtom.

kútgemek, őzek, bőgő szarvasok,

kicirkalmazva rajta: Örök Emlék,
betűi közt
halszáj tátong: cselédlány
készségesen tárulkozó öle,
messzeségből csizmák döngenek,
tágul a táj s szűkül, új s új menetre
fordul a körhintá, kíséri
cigánybanda és katonazene,
Rákóczi-induló, Radetzky-mars
és Száz forintnak ötven a fele,
szikráznak, csizmák döngenek,
lovas árnyalakok a ködben,
forog a hinta, tart tovább a búcsú,
körvadászat papírmásé lovón,
úri vadászat, nincsen kezdete,
úri vadászat, vége nincs soha,
hová futhatnál, virradat vada,
hová futhatnál, vadnyúl, szarvas, ōz,
előtted válik hajlongó cigánnyá,
s zendít rá trágár nótára a fűz,

kancsó és tizenhárom pohár,
körben, mint Krisztus az apostolokkal,
torzképül az Utolsó Vacsora,
hová futhatnál, virradat vada,
hová futhatnál, vadnyúl, szarvas, ōz,
előtted válik hajlongó cigánnyá,
s zendít rá trágár nótára a fűz,
üres a kocsma, de majd megtelik
veríték-, vér-, nyers hús- és kapcaszaggal,
okádékkal, bűzével, no meg a nóták
édeskés akácvirágillatával,
és kártya csattog, mintha angyalszárnak,
s holnap tart a búcsú, a vadászat,
forog tovább a horizont, forognak
papírlovasok a papírlovon,
mézeshuszárok a kalácslovon,
egymásba folynak virradatok, esték,
ezer éve vadászat, vigalom,
úri vadászat, nincsen kezdete,

Különös éjszaka ez, ráng, ráng a gyertya lángja, mint
erőszakolt asszony; lobog,
mint katonavonat után lengetett kendő;
leng, mint akasztott hullája a szélben;
remeg a gyertya lángja,
mint döntetett kapu, -
Uram, Tehozzád kérnek
bebocsátást a holtak.

Áttörnek égő hajjal,
lángoló körmökkel, füstölgő orrlukakkal,
jönnek Galíciából, Verdun és Doberdo alól,
elözönlik a paradicsomot, és a Te szent
trónusod előtt összecsapnak újra.

Ezt akartad, Uram?

Ezt akartad Te, aki mint
spongyát vettet kezedbe a világot,
és letörölvén véle visszavont
parancsolataidat most utolsó
csepp vérünk hulltáiig csavargatod?

Üres már a mennyek
fekete táblája, Uram.

Remeg, remeg a gyertya lángja, mint
tüzes kard a sötétség hüvelyéből kivonva;
remeg a kardod, Isten:

MOST ÉN KÖVETKEZEM?

Krisztus-éjszaka,
tenyered

letörli
talán mirólunk a
jövő.
Borulj ránk,
Megváltó Sötétség,
Te sorsunkká
feketedő!

Különös éjszaka ez, be különös
színben játszik a gyertya lángjánál a bor:
színházi függöny vöröse, levonva még, – milyen
színjáték kezdetére várva?

Különös éjszaka ez, sötétjében, mint lúgot ivott
cselédlány, vonaglik e meggyalázott ország.
Katonavonatok rágják le falvait: hernyók a faleveleket.

Különös éjszaka ez, az asztalon
reszket a gyertya lángja,
vergődik, mint horogra akadt hal; remeg,
mint tüzes kard a sötétség hüvelyéből kivonva.

És égnek könyvlapok, bibliám lapjai, felizzanak
a sorok, mint máglyán a holtak – zsíros bűzüket
érzem már holtomig.

Miért nem vetsz a tűzre
engem is, kiszáradt tündérfát, Uram?

Üres a mennyelek táblája, a csillag
csak krétanyom repedéseiben.

Ágak csapódnak ablakomba, mintha
a Semmiből lecsüggve
kalitka imbolyogna,
az verdesné az üveget rácsaival.

Ki szabadítja ki
foglyát: a téli éjt?

És felragyognak ablakomon a
jégvirág ráncai: tenyérráncok, - a fagy
tenyeréből ki jósol még nekem
könnnyű halált?

Befútta az utat a hó... Ver még a szívem,
patkók csattognak bennem, hóviharral
küszködik egy lovas.

Hová fut?

Hová futhat még, meggörnyedve, gyötrött
arcát a halál fekete szelébe tartva?

Milyen üzenet bízatott reá?

([Baka István Összegyűjtött versek](#) című kötetéből)

[← Előző oldal](#)

[Következő oldal →](#)